

MASARYKOVA UNIVERZITA
CENTRUM OBČANSKÉHO
VZDĚLÁVÁNÍ

VEŘEJNÉ KNIHOVNY: tradiční místa občanského vzdělávání *Jak využít tradici pro dnešní výzvy?*

KONFERENCE KNIHOVNY SOUČASNOSTI 2012

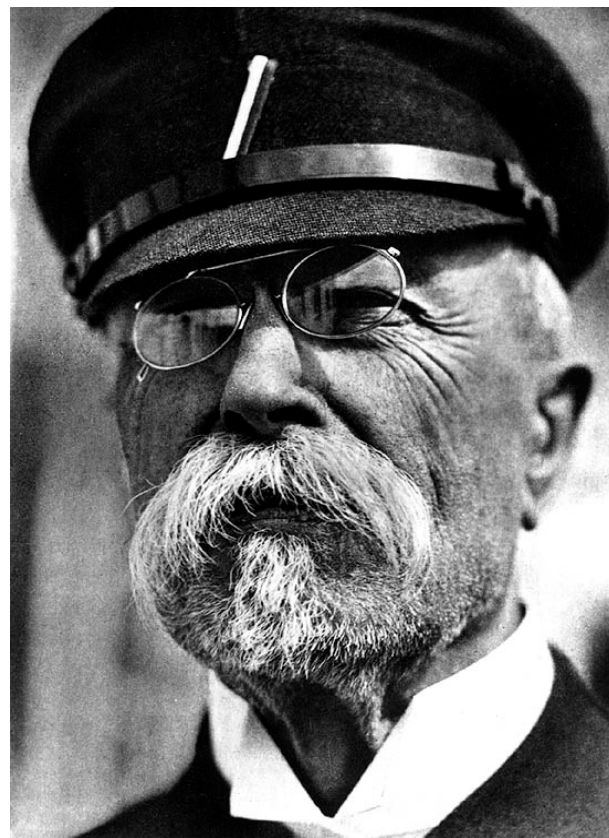
Pardubice, 13.9.2012

Mgr. Petr Čáp

Občanské vzdělávání

Demokracie se opírá o vědu a všestranné a všeobecné vzdělání, **demokracie je stálým úsilím o politickou výchovu a výchovu občanstva vůbec.**

Světová revoluce, 1925

Občanské vzdělávání v Evropském kontextu

- Rada Evropy
- Evropská komise vytyčila čtyři hlavní cíle celoživotního učení:
Osobní naplnění
Aktivní občanství
Sociální inkluzi
Zaměstnatelnost
- 2013: Evropský rok občanů

Občanské vzdělávání dospělých v ČR

Strategie celoživotního učení ČR, MŠMT 2007

PROFESNÍ
zaměstnatelnost

ZÁJMOVÉ
osobní rozvoj

OBČANSKÉ
soc. soudržnost a
aktivní občanství

„Celoživotní učení může také významně **přispět ke vzdělávání soudných, kritických a nezávisle myslících občanů s vědomím vlastní důstojnosti a s respektem k právům a svobodám ostatních, kteří mohou rozvíjet demokracii a občanskou společnost.**“

Koncepce rozvoje Knihoven ČR na léta 2011 – 2015

OSA 9: Podporovat úlohu knihoven jako přirozených center rozvoje občanských komunit a jejich kreativity.

Definice občanského vzdělávání

Občanské vzdělávání představují výchovně-vzdělávací aktivity, které posilují občany v tom, aby se informovaně, odpovědně a aktivně podíleli na spravování věci veřejných a na rozvoji demokratické společnosti.

Základní principy OV

- **Bez indoktrinace:** *vzdělávací subjekt nesmí – žádnými prostředky – manipulovat studujícím ve jménu svého vlastního přesvědčení a bránit tak studujícímu ve vytváření jeho vlastního úsudku.*
- **Vyváženost:** *o tématu, vnímaném ve společnosti, politice či vědě jako kontroverzní, musí být také jako o kontroverzním vyučováno.*
- **Podpora samostatného myšlení:** *občanské vzdělávání musí dostávat studující do situace, aby dokázali analyzovat politickou a společenskou situaci z vlastní pozice a byli schopni hledat prostředky a cesty, jak danou situaci ve svém zájmu a demokratickými prostředky usměrňovat.*

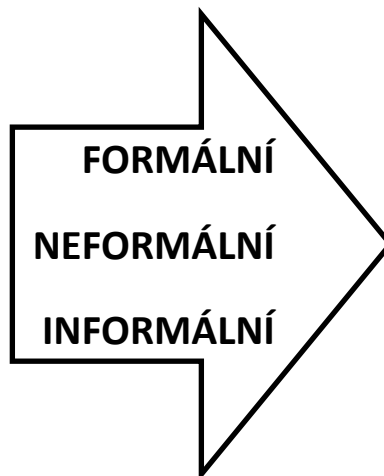
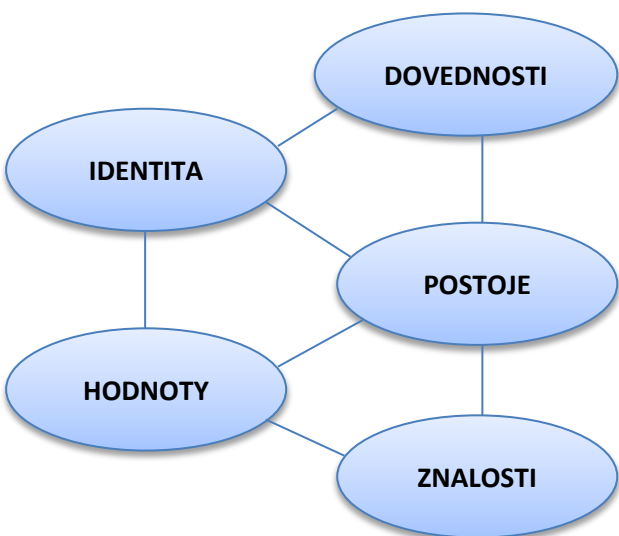

Principy vzdělávání dospělých

- zapojení do vzdělávacího programu s očekáváním **okamžitého prospěchu**
- sami **jsou obrovským zdrojem** pro vzdělávání, protože mají různorodé a rozsáhlé životní zážitky
- dospělí se učí nejlépe **praxí**
- dospělí se lépe **učí ve skupině**, která poskytuje možnosti vzdělávat se jeden od druhého
- dospělí se učí **sdílením vzájemných zkušeností**.
- v oblasti vzdělávání dospělých **úspěch posiluje další učení**

Občanské vzdělávání dospělých

UČENÍ ZKUŠENOSTÍ

INFORMOVANĚ,
ODPOVĚDNĚ,
AKTIVNĚ
SE PODÍLET
NA SPRÁVOVÁNÍ
VĚCÍ VEŘEJNÝCH

Potenciál veřejných knihoven

- Vzdělávání je proces záměrného působení s cílem dosáhnout pozitivního vývoje v osobnosti člověka.
- Nejde jen o přímé působení, ale **především o vytváření podmínek, vlivů a prostoru pro rozvoj jedince** v souladu s jeho individuálními předpoklady.

Role knihoven jako přirozených center rozvoje občanských komunit a jejich kreativity.

- Aktivizace občanů
- Posilování a rozvíjení občanských kompetencí
- Posilování místní identity
- Poskytnutí neutrálního otevřeného prostoru pro místní aktivity
- Prostor pro uspokojení vzdělávacích potřeb různých lidí
- Místo pro pořádání debat a diskusí
- Informační a poradenské centrum pro řešení občanských problémů
- Tvorba partnerských místních sítí
- Zapojení místní komunity do chodu knihovny

VÝZKUM PRIORIT V OBLASTECH OBČANSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

POHLED KNIHOVNÍKŮ A INFORMAČNÍCH PRACOVNÍKŮ

červen – červenec 2012

Výsledky výzkumu

	Absolutní četnost	Relativní četnost (v procentech)
Do 1 000 obyvatel	35	15,2
Od 1 000 do 10 000 obyvatel	112	48,7
Od 10 000 do 40 000 obyvatel	57	24,8
Nad 40 000 obyvatel	26	11,3
Celkem	230	100,0

Výsledky výzkumu

Má podle vás knihovna potenciál, aby se postupně stávala informačním a vzdělávacím centrem v občanské gramotnosti pro veřejnost?

	Ano	Nevím	Ne
Do 1 000 obyvatel	57%	17%	26%
Od 1 001 do 10 000 obyvatel	70%	17%	13%
Od 10 001 do 40 000 obyvatel	84%	12%	4%
Nad 40 001 obyvatel	84%	0%	16%
Celkem	73%	14%	13%

Pokud by se ve Vaší knihovně uspořádala beseda či workshop na následující témata, jaký byste očekávali zájem ze strany občanů?

V následující tabulce prosím zaškrtněte odpovídající úroveň zájmu o Váš vlastní profesní rozvoj v jednotlivých oblastech:

Knihovny: tradiční místa občanského vzdělávání

- Přirozenými centry informálního občanského vzdělávání.
- Místa, která jsou otevřena všem bez rozdílu vzdělání a mohou poskytovat bezpečný a neutrální prostor pro realizaci celé škály občanských aktivit na lokální úrovni.
- Knihovny mají silný horizontální potenciál na propojování místních partnerů (školy, instituce, lokální občanské iniciativy či NNO) a mohou se tak stávat informačním a komunitním centrem podporujícím aktivní participaci občanů.
- **Knihovny v rámci svých vzdělávacích aktivit vytváří prostředí, které podporuje získávání a prohlubování znalostí, rozvoj dovedností a napomáhá dlouhodobé kultivaci hodnot, postojů a identit občanů.**

Děkuji za pozornost

<http://www.obcanskevzdelavani.cz/knihovny>

Mgr. Petr Čáp

+420 549 49 3178

+420 728 612 165

cap@obcanskevzdelavani.cz

